

Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2025-2029)

Cluster 2: Piața Internă, Capitolul 1 „Libera circulație a mărfurilor”

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2024, Republica Moldova are **un nivel începător de pregătire** în domeniul liberei circulații a bunurilor. S-au înregistrat **progrese limitate** în ceea ce privește standardizarea prin adoptarea standardelor UE. Adicional, a fost efectuată o evaluare legislativă prealabilă a dispozițiilor privind barierele tehnice în calea comerțului din Acordul de asociere UE-Moldova. Recomandarea Comisiei din anul precedent a fost implementată parțial și rămâne valabilă. În anul următor, Moldova urmează să continue evaluarea legislației și a practicilor administrative în domeniile nearmonizate și să pregătească o strategie pentru a asigura respectarea articolelor 34-36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE); să se alinieze la *acquis*-ul UE privind vehiculele; să consolideze capacitățile administrative necesare pentru implementarea și asigurarea respectării *acquis-ului* UE, în special în sectoarele pentru care intenționează să semneze un acord privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale (ACAA) cu UE.

În context, Moldova este în proces de asigurare a conformității legislației naționale cu art. 34-36 TFUE. Proiectul de lege privind recunoașterea reciprocă a produselor comercializate legal în statele membre ale UE a fost deja elaborat și se află la etapa de consultare pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministrul Republicii Moldova. Proiectul de lege a fost examinat de experții din cadrul proiectului „Pre-evaluarea legislativă a Acordului de Asociere UE-Moldova - Dispoziții privind barierele tehnice în calea comerțului”.

Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 1

32021R2248	32014L0035	02014L0068	32016R0426	32022L2380
32021R1121	02014L0053	32014L0029	02014L0030	32023R1717
32019L0771	32016R0425	02016R0424	32019R1020	31989L0105
32019L0770	02009L0048	32007L0045	31985L0374	32013R0167
32008L0122	01969L0493	02014L0034	32012R1025	32019R1009
32000L0031	01994L0011	32014L0053	02004R0648	
02019R1020	02011R1007	02004R0273	32019R0515	
02014L0032	01985L0374	02006R1907	31998R2679	
31975L0107	32014L0033	02016R1628	32015L1535	
3A31980L0181	02011R0305	02004L0009	02014L0060	
32014L0031	02006R1907	02004L0010		
31976L0211	32008R0765	32019R0515		

verde - (transpus total), *galben* (transpus parțial), *alb* (netranspus)

Libera circulație a mărfurilor, una dintre cele patru libertăți, este o piatră de temelie a integrării europene și esențială pentru competitivitatea europeană. Libera circulație a mărfurilor pe piața internă UE este asigurată prin normele comune privind mărfurile (legislația de armonizare a UE) și prin

principiul recunoașterii reciproce. Acestea implică eliminarea tuturor barierele tehnice din comerțul dintre statele membre, creând astfel condiții pentru libera circulație a mărfurilor în întreaga Uniune prin:

- eliminarea **taxelor vamale** la import și la export, precum și toate modificările cu efect echivalent;
- interzicerea **restricțiilor cantitative** (cote) ale exporturilor și importurilor, precum și măsuri cu efect echivalent (în principiu, toate normele comerciale ale statelor membre, care ar putea împiedica direct sau indirect, efectiv sau potențial, comerțul în cadrul UE); și
- înlăturarea **barierele netarifare** prin armonizarea legislațiilor naționale, eliminarea barierele create prin norme naționale divergente prin stabilirea de norme comune atât pentru garantarea liberei circulații a mărfurilor, cât și pentru respectarea altor obiective ale UE, cum ar fi protecția mediului și protecția consumatorilor.

Capitolul 1 este guvernat de articolele 34-36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Legislația UE din Capitolul 1 cuprinde acte care fac parte din categoria legislației primare a Uniunii Europene, direct aplicabil în legislația statelor membre UE, precum și acte aplicabile mărfurilor sau anumite aspecte ale mărfurilor, care necesită a fi transpuse în legislația națională.

În articolele 34 și 36 din TFUE este încorporat principiul recunoașterii reciproce care a fost dezvoltat în continuare pe jurisprudență, în special în cazul „Cassis de Dijon”. Principiul recunoașterii reciproce presupune că un produs care este comercializat în mod legal într-un stat membru nu ar trebui să fie interzis în alt stat membru, cu excepția cazului în care acesta din urmă are motive solide să interzică sau să restricționeze vânzarea sa.

În plus, Republica Moldova situează pe prim plan adoptarea standardelor europene în calitate de standarde moldovenești și armonizarea tuturor reglementărilor sale tehnice cu actele UE relevante. În acest context va fi facilitată schimburile comerciale și va fi asigurat că produsele autohtone pot circula liber pe piața unică, fără a întâmpina bariere inutile.

Republica Moldova întreprinde acțiuni continue pentru îndeplinirea angajamentelor sale de a realiza conformitatea cu reglementările tehnice, standardele, metrologia, acreditarea, evaluarea conformității și supravegherea pieței în cadrul Uniunii Europene.

În acest sens, progresele realizate de Republica Moldova la acest capitol sunt următoarele:

- Republica Moldova a transpus progresiv acquis-ul relevant al UE în legislația sa. În prezent, 41 de acte ale UE care reglementează libera circulație a mărfurilor au fost transpuse în legislația națională, dintre care 30 sunt considerate armonizate, în timp ce 11, sunt parțial armonizate.

- **Standardizare**

Conform regulilor europene într-un stat membru poate fi unul singur Organism național de standardizare (ONS).

Institutul de Standardizare din Moldova (ISM) are statut de membru afiliat al Comitetului European de Standardizare (CEN) din 2007 și al Comitetului European de Standardizare Electrotehnică

(CENELEC) din 2014, precum și de observator în cadrul Institutului European de Standardizare în Telecomunicații (ETSI) din 2014.

Pentru îndeplinirea angajamentelor de a deveni membru cu drepturi depline la CEN și CENELEC, în anul 2024 ISM a înaintat o scrisoare oficială de intenție, împreună cu dovezi de conformare cu criteriile din Ghidul CEN/CENELEC 22. Decizia finală va fi luată în cadrul reuniunii Adunării Generale CEN/CENELEC la începutul anului 2025.

În conformitate cu statutul de membru afiliat/observator al organizațiilor europene de standardizare CEN, CENELEC și ETSI, ISM adoptă standardele europene în calitate de standarde moldovenești. Rata de adoptare a standardelor europene actualmente este următoarea:

CEN - 100%

CENELEC - 100%

ETSI - 84,62%

Retragerea standardelor moldovenești conflictuale este un proces continuu, dată fiind „moștenirea” standardelor GOST. Respectarea prevederilor și practicilor Acordului CEN-ISO de la Viena și ale Acordului CENELEC-IEC de la Frankfurt are ca obiectiv eliminarea dublării sau suprapunerii activităților de standardizare la nivel european și internațional. Pe măsură ce standardele europene sunt adoptate și după examinarea corpului de standarde europene adoptate anterior sunt retrase standardele moldovenești conflictuale. Astfel, în perioada 2020-2023 au fost anulate 4581 standarde conflictuale și 1428 standarde depășite. În perspectivă este necesară consolidarea poziției pe plan european a ISM în calitate de ONS.

● **Metrologie**

Obiectivul de bază a activităților din domeniul metrologiei este asigurarea uniformității și exactității măsurărilor, al protejării persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, împotriva efectelor nocive ale măsurărilor incorecte sau false.

Asigurarea trasabilității metrologice a rezultatelor măsurărilor la Sistemul Internațional de Unități (SI) este o prevedere fundamentală efectuată de Institutul Național de Metrologie (INM) prin elaborarea, cercetarea, dezvoltarea, menținerea și păstrarea etaloanelor naționale, realizarea comparărilor etaloanelor naționale la nivel european și internațional, precum și conservarea și diseminarea unităților de măsură de la etaloanele naționale la etaloanele de nivel ierarhic inferior până la etaloanele de lucru..

Actualmente, INM gestionează 20 de etaloanele naționale ale Republicii Moldova, care acoperă 80% din necesitățile economiei naționale.

Pentru a obține recunoașterea europeană și internațională a măsurărilor efectuate în Moldova, INM participă activ ca membru cu drepturi depline (din 2019) la Asociația Europeană a Institutelor Naționale de Metrologie (EURAMET) și ca membru asociat (din 2017) la Cooperarea Europeană în Metrologie Legală (WELMEC).

Rolul INM este major pentru realizarea continuă a exercițiilor de măsurare și perfecționarea tehnicilor precise de măsurare, care asigură exactitatea și siguranța măsurărilor la nivel național, rezultatele cărora urmează a fi recunoscute la nivel european și internațional.

- **Accreditarea și evaluarea conformității**

Conexiune în activităților de acreditare și evaluare a conformității a fost promovată prin armonizarea cadrului juridic al Republicii Moldova cu cerințele Regulamentului (CE) nr. 765/2008 de stabilire a cerințelor pentru acreditare și cu cerințele Deciziei nr.768/2008/CE privind un cadru comun pentru comercializarea produselor.

În anul 2017 Centrul Național de Acreditare MOLDAC (CNA MOLDAC) a devenit semnatar al Acordului de Recunoaștere Bilaterală cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA BLA). Totodată în 2017 Centrul Național de Acreditare MOLDAC devine semnatar al Memorandumului de Înțelegere al Forumului Internațional pentru Acreditare (IAF MoU), precum și semnatar al Acordului Multilateral de Recunoaștere IAF MLA pentru certificare produse și certificare sisteme de management.

Decizia de recunoaștere a acreditărilor naționale la nivel de acreditare europeană a fost posibilă în urma evaluărilor la nivel de omologi efectuate de Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA) pentru șase scheme: testare/etalonarea, conform standardului EN ISO/IEC 17025; analize medicale, conform standardului EN ISO 15189; inspecții, conform standardului EN ISO/IEC 17020; certificarea produselor, conform standardului EN ISO/IEC 17065; certificarea sistemelor de management, conform standardului EN ISO/IEC 17021. Din anul 2023 CNA MOLDAC este membru cu drepturi depline (membru A) al EA.

Statutul de semnatar a EA MLA facilitează recunoașterea rapoartelor de încercări și certificatelor emise de organismele de evaluare a conformității din RM de țările UE. În rezultat, va fi stimulat comerțul transfrontalier, prin eliminarea barierelor tehnice, creșterea calității și produsele moldovenești cu certificate naționale vor fi acceptate pe piața europeană. În acest sens este foarte important de a menține și a consolida capacitățile CNA MOLDAC.

- **Supravegherea pieței**

Cadrul juridic în acest domeniu reprezintă Legea nr.162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor, care transpune fidel Regulamentul (UE) 2019/1020. În conformitate cu această lege 7 autorități naționale sunt abilitate cu funcții de supraveghere a pieței. Îmbunătățirea funcționării pieței prin consolidarea capacităților tehnice și administrative ale autorităților naționale va garanta că numai produsele care oferă un nivel ridicat de protecție, precum sănătatea, siguranța și protecția consumatorilor, protecția mediului și a oricăror alte interese publice, sunt puse la dispoziție pe piață.

La rândul său, autoritățile de supraveghere a pieței își vor desfășura activitățile cu un nivel ridicat de transparență oferind publicului informații relevante pentru a proteja interesele publice. O atenție deosebită necesită asistență și cooperarea cu agenții economici care va facilita accesul online la informații, proceduri administrative și servicii de suport pentru agenții economici din Republica Moldova.

La Capitolul 1 o provocare majoră pentru Republica Moldova este sporirea capacității administrative necesare pentru implementarea liberei circulații a bunurilor în conformitate cu legislația și principiile

UE. Republica Moldova se angajează să elaboreze un cadru normativ primar și secundar necesar pentru facilitarea liberei circulației a mărfurilor, asigurând capacitatea de a participa la programele europene aferente.

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Libera circulație a mărfurilor presupune eliminarea tuturor barierelor tehnice în comerțul dintre statele membre ale UE. În acest sens, Republica Moldova, în calitate de țară candidată, care urmărește să devină un stat membru cu drepturi depline al UE, trebuie să elimine toate obstacolele care ar putea afecta integrarea deplină într-o piață unică, asigurând în același timp un nivel ridicat de protecție a siguranței vieții și sănătății oamenilor, precum și protecția animalelor și plantelor, a mediului și a consumatorilor.

Armonizarea legislației naționale cu cerințele UE reprezintă cele mai importante sarcini ale Republicii Moldova în cadrul Capitolului 1: Libera circulație a mărfurilor.

Capitolul 1 conține legislația structurată după cum urmează:

- principii generale;
- măsuri orizontale (evaluarea conformității, standardizarea, metrologia, acreditarea, supravegherea pieței),
- măsuri sectoriale (noua abordare, vechea abordare);
- măsuri procedurale.

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul liberei circulații a mărfurilor asigură o transpunere fidelă la acquis-ul UE. Procesul de aliniere cu normele și procedurile UE include transpunerea directivelor/regulamentelor UE, adoptarea standardelor europene armonizate în calitate de standarde moldovenești, implementarea cerințelor de evaluare a conformității, mecanisme eficiente de supraveghere a pieței și stabilirea normelor privind marcajul CE.

Structura și textul actelor normative naționale reflectă întocmai principiile acquis-ului UE, ceea ce demonstrează un angajament ferm al Republicii Moldova pentru integrarea europeană. Cu toate acestea, există sectoare care necesită ajustări și completări pentru a respecta pe deplin cerințele europene.

În prezent, 41 de acte ale UE care reglementează libera circulație a mărfurilor au fost transpuse în legislația națională, dintre care 30 sunt considerate armonizate (transpun legislația UE), în timp ce 11, sunt parțial armonizate (transpun parțial legislația UE), conform evaluării legislative efectuate de Comisia Europeană în anul 2024.

Acest rezultat reflectă angajamentul constant al țării de a implementa cerințele prevăzute în Acordul de Asociere (AA) și Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA).

Deși progresul este remarcabil, există sectoare care necesită îmbunătățiri, finalizarea transunerii reglementărilor care sunt transpuse parțial, precum și adoptarea legislației pentru recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate legal în statele membre UE.

În consecință, cadrul legislativ al Republicii Moldova reflectă un angajament ferm pentru integrarea europeană. Implementarea continuă a reformelor legislative și administrative va consolida poziția țării pe piața unică europeană, stimulând dezvoltarea economică și facilitând comerțul transfrontalier.

1.2. Capacități administrative

Capacitățile administrative presupun o colaborare interinstituțională între autoritățile naționale de reglementare, autoritățile naționale responsabile de supravegherea pieței și instituțiile care pun în aplicare legislația națională care transpune acquis-ul UE.

Pentru a asigura implementarea eficientă a legislației naționale care transpune legislația UE, Republica Moldova a înființat instituții care sunt responsabile de acreditarea organismelor de evaluare a conformității, de standardizarea națională și de supravegherea pieței. Aceste instituții colaborează cu autoritățile administrației publice centrale, precum și colaborează intersectorial în scopul asigurării continue a implementării reglementărilor naționale.

1.2.1. Capacitățile instituționale ale autorităților implicate în procesul de transpunere și punerea în aplicare a acquis-ul UE includ următoarele:

a. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)

Organ central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile specificate în Hotărârea Guvernului nr.143/2021. MDED este responsabil pentru Capitolul 1, asigurând transpunerea și implementarea actelor UE după cum urmează,

Legislația orizontală

- Libera circulație a mărfurilor/sectorul nearmonizat, articolele 34-36 TFUE; eliminarea barierelor tehnice în calea comerțului și principiul recunoașterii reciproce;
- Regulamentul (UE) nr. 2019/515 măsuri cu efect echivalent;
- Regulamentul „Strawberry” nr.2679/98 și reglementările tehnice naționale;
- Acreditarea și aplicarea marcatului CE, Regulamentul (CE) nr. 765/2008;
- Notificarea reglementărilor tehnice, Directiva (UE) nr. 2015/1535;
- Supravegherea pieței, Regulamentul (UE) nr.2019/1020 și răspunderea pentru produsele cu defect, Directiva nr.85/374;
- Standardizarea, Regulamentul (UE) nr.1025/2012;
- Evaluarea conformității și NANDO (New Approach Notified and Designated Organisations – organizații notificate și desemnate în cadrul noii abordări), Regulamentul (CE) nr.765/2008 și Decizia 768/2008/CE;

Legislația sectorială

- Sticle utilizate ca recipiente de măsură, Directiva nr.75/107/CEE;
- Mijloace de măsurare, Directiva nr.2014/32/UE;
- Unități de măsură, Directiva nr. 80/181/EEC & Directiva nr. 2009/3/CE;
- Aparat de cântărit cu funcționare neautomată, Directiva nr. 2014/31/UE;
- Produse preambalate, Directiva nr. 2007/45/CE & Directiva nr.76/211/CEE;
- Aparat consumatoare de combustibili gazoși, Regulamentul (UE) nr. 2016/426;

- Compatibilitatea electromagnetică a echipamentelor, Directiva nr. 2014/30/UE;
- Echipamente electrice destinate utilizării în cadrul unor anumite limite de tensiune, Directiva nr. 2014/35/UE;
- Echipamente radio, Directiva nr.2014/53/UE;
- Echipamente individuale de protecție, Regulamentul (UE) nr. 2016/425;
- Siguranța jucăriilor, Directiva nr. 2009/48/CE;
- Sticla cristal, Directiva nr. 69/493/CEE;
- Etichetare a materialelor folosite la producerea principalelor componente ale articolelor de încălțăminte destinate vânzării către consumatori, Directiva nr. 94/11/CE;
- Denumire a fibrelor textile și etichetare corespunzătoare și marcarea a compoziției fibroase a produselor textile, Regulamentul (UE) nr.1007/2011.

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **8** angajați ai MDDE, precum și angajații Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor și Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației.

b. Ministerul Finanțelor (MF)

Organ central de specialitate al administrației publice, responsabil de politici publice în domeniul vamal specificate prin Hotărârea Guvernului nr.696/2017. Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **3** angajați ai MF, inclusiv Serviciul Vamal.

c. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR)

Organ central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii publice în domeniile specificate în Hotărârea Guvernului nr.690/2017. Astfel, MIDR este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte sectoriale:

- Zgomot emis de echipamentele utilizate în exterior, Directiva nr.2000/14/CE;
- Materiale de construcții, Regulamentul (UE) nr.305/2011;
- Ambarcațiuni de agrement și motovehicule nautice, Directiva 2013/53/UE;
- Autovehiculele și remorcile acestora, Regulamentul (UE) 2018/858;
- Autovehiculele cu două sau trei roți, Regulamentul (UE) 168/2013;
- Ascensoare, Directiva 2014/33/UE;
- Mașini industriale, Directiva 2006/42/CE & Regulamentul (UE) 2023/1230;
- Instalații pe cablu, Regulamentul (UE) 2016/424;
- Echipamente sub presiune, Directiva 2014/68/UE;
- Vase simple sub presiune, Directiva 2014/29/UE;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **3** angajați ai MIDR, inclusiv angajați ai Inspectoratului pentru Supravegherea Tehnică și Agenției navale.

d. Ministerul Culturii

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul culturii și patrimoniului național, specificat în Hotărârea Guvernului nr.147/2021.

Republica Moldova a înscris progrese considerabile în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil, în special, în domeniul circulației bunurilor culturale. În scopul racordării cadrului legislativ național în domeniul protejării patrimoniului cultural mobil la prevederile cadrului legislativ național vamal și la standardele europene, a fost îmbunătățit cadrul normativ și instituțional în domeniul de referință. A fost aprobat proiectul de lege privind modificarea Legii 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. Legea prevede:

- reglementarea procesului de circulație a bunurilor culturale prin aprobarea de către Guvern a Regulamentului privind circulația bunurilor culturale mobile;
- instituționalizarea unei noi structuri în subordinea MC - Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile. Serviciul (SECBCM) prestează servicii de expertizare a bunurilor culturale mobile, eliberare a certificatelor și adeverințelor de export, a notificărilor privind importul bunurilor culturale. Are atribuții în domeniul evidenței patrimoniului cultural național mobil, gestionează bazele de date: Registrul patrimoniului cultural național mobil; Registrul patrimoniului muzeal mobil, Registrul muzeelor; Registrul experților în domeniul bunurilor culturale mobile; Registrul restauratorilor și conservatorilor în domeniul patrimoniului cultural mobil; Registrul bunurilor culturale distruse, furate, dispărute, scoase sau introduse ilegal în Republica Moldova, precum și a celor recuperate. Detalii: <https://secbcm.gov.md/rom>

Astfel, Ministerul Culturii este responsabil pentru transpunerea și implementarea actului sectorial ce ține de restituirea obiectelor culturale.

- Bunuri culturale, Directiva 2014/602/EU;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **1** angajat al Ministerului Culturii.

e. Ministerul Sănătății

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale, specificat în Hotărârea Guvernului nr.148/2021. Astfel, Ministerul Sănătății este responsabil pentru transpunerea și implementarea actului sectorial ce ține de transparența măsurilor care reglementează stabilirea prețurilor medicamentelor de uz uman și precursorii drogurilor.

- Precursorii de droguri, Regulamentul (CE) nr.273/2004;
- Prețurile medicamentelor, Directiva 89/105/CEE;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **3** angajat al Ministerului Sănătății, inclusiv a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale.

f. Ministerul Afacerilor Interne (MAI)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul ordinea și securitatea publică specificat în Hotărârea Guvernului nr.693/2017. Astfel, MAI este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte.

- Explozivi de uz civil, Directiva 2014/28/UE;

- Echipamente și sisteme de protecție destinate utilizării în medii potențial explozive, Directiva 2014/34/UE;
- Articole pirotehnice, Directiva 2013/29/UE;
- Arme, Directiva (UE) nr. 2021/555;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor 2 angajați ai MAI.

g. Ministerul Mediului (MM)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniile protecția mediului, schimbări climatice și gestionarea durabilă a resurselor natural, specificate în Hotărârea Guvernului nr.145/2021. Astfel, MM este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte legislative sectoriale:

- Substanțe chimice, Regulamentul (CE) nr.1907/2006;
- Clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice; Regulamentul (CE) nr. 1272/2008;
- Bunele practici de laborator, Directiva nr. 2004/10/CE & Directiva nr. 2004/9/CE;
- Detergenți, Regulamentul (CE) nr.648/2004;
- Generatoarele de aerosoli, Directiva 75/324/CEE;
- Cerințele referitoare la limitele emisiilor de poluanți gazoși și de particule poluante și omologarea de tip pentru motoarele cu ardere internă pentru echipamentele mobile fără destinație rutieră, Regulamentul (UE) 2016/1628;

Reglementările stabilite prin Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice și Regulamentul CE 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice și Regulamentul (CE) nr. 648/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind detergenții au fost transpuse parțial prin Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice. Aspectele ce vizează Fișa cu date de Securitate (Anexa nr. 2 la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice) au fost, de asemenea transpuse prin amendarea și completarea Legii cadrul privind substanțele chimice prin Anexa nr. 2¹ care reflectă Elementele de cuprins ale fișei cu date de securitate (FDS), cât și prin Ordinul Ministrului Mediului nr. 189/2044 care aprobă Instrucțiunea de completare a FDS.

Menționăm că, Republica Moldova este incipient aliniată la prevederile ce vizează bunele practici de laborator, elemente de bază preluate din Directiva 2004/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind inspecția și verificarea bunei practici de laborator (BPL) și 2004/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind armonizarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea principiilor bunei practici de laborator și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice regăsindu-se în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

Totodată, pentru a prelua integral reglementările sus-menționate, dar și pentru a respecta recomandările Comisiei Europene în ceea ce privește crearea unui cadru regulatoriu de gestionare

durabilă a substanțelor chimice cât mai comprehensiv și mai aproape de standardele europene, în perioada 2025-2026 Ministerul Mediului urmează să transpună total următoarele acte:

1. Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice - 2025 (detalii se vor regăsi în capitolul 27 Mediu și schimbări climatice).
2. Regulamentul CE 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice - 2025 (detalii se vor regăsi în capitolul 27 Mediu și schimbări climatice).
3. Regulamentul (CE) nr. 648/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind detergenții - 2026.
5. Directiva 2004/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind inspecția și verificarea bunei practici de laborator (BPL) - 2026.
6. Directiva 2004/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind armonizarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea principiilor bunei practici de laborator și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice - 2026.

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **3** angajați ai MM, precum și angajații Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

h. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul protecției plantelor, specificate în Hotărârea Guvernului nr.695/2017. Astfel, MAIA este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte:

- Fertilizanți, Regulamentul (UE) 2019/1009;
- Tractoare agricole și forestiere, Regulamentul (UE) 167/2013;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **2** angajați ai MAIA, precum și angajații Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

i. Ministerul Apărării (MA)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice de apărare, specificate în Hotărârea Guvernului nr.692/2017. Astfel, MA este responsabil pentru transpunerea și implementarea a unui act legislativ sectorial pentru produsele din domeniul apărării.

- Produse din domeniul apărării, Directiva 2009/43/CE;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **2** angajați ai MA.

j. Ministerul Energiei (MEn)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice de domeniul energetic, specificate în Hotărârea Guvernului nr.118/2023. Astfel, MEn este responsabil pentru transpunerea și implementarea a unui act legislativ sectorial pentru proiectarea ecologică produselor cu impact energetic.

- Proiectare ecologică, Directiva 2009/125/CE;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **2** angajați ai MEn.

1.2.2. Capacitățile administrative instituțiilor publice responsabile de implementarea acquis-ului UE includ următoarele:

a. IP Institutul de Standardizare din Moldova (ISM) dispune de un sistem operațional, compatibil cu regulile și practicile standardizării internaționale și europene. Guvernul asigură ISM cu spațiu și resurse financiare de la bugetul de stat, necesare pentru cooperarea în standardizare la nivel european și internațional.

ISM oferă servicii în domeniul standardizării tuturor părților interesate. În conformitate cu obiectivul său de aderare la Uniunea Europeană, Guvernul Republicii Moldova alocă fondurile necesare pentru dezvoltarea sistemului național de standardizare, pentru menținerea ratei de adoptare a standardelor europene la nivel de 100%, pentru dezvoltarea capacităților ISM de participare la activități de standardizare europeană și internațională (lucrările Comitetelor Tehnice), precum și pentru sprijinirea implementării standardelor moldovenești care transpun standarde europene de către entitățile din Republica Moldova.

Pentru planificarea și dezvoltarea eficientă a sistemului de standardizare, ISM a elaborat o serie de documente strategice, precum Strategia de standardizare ISM 2024-2026, Planul anual de activitate și Programul național anual de standardizare. În plus, statutul de membru oferă ISM posibilitatea de a prelua bunele practici în domeniul standardizării și de a deveni un organism național de standardizare modern, progresiv și eficient. În acest context, ISM a implementat în activitatea sa 4 sisteme de management: Sistem de management al calității, conform ISO 9001:2015; Sistem de management anti-mită, conform ISO 37001:2016; Sistem de management al securității informațiilor, conform ISO/IEC 27001:2017; Sistemul de management al continuității afacerii (BCMS), conform ISO 22301:2020.

b. IP Centrul Național de Acreditare MOLDAC (CNA MOLDAC) dispune de competențe tehnice și administrative, precum și de resursele necesare în scopul acreditării organismelor de evaluare a conformității și executarea de sarcini specifice în sprijinul politicii publice. Guvernul asigură CNA MOLDAC cu spațiu și resurse financiare pentru îndeplinirea sarcinilor sale, inclusiv pentru îndeplinirea sarcinilor speciale precum activitățile de cooperare legate de acreditarea europeană și internațională.

c. IP Institutul Național de Metrologie (INM) implementează, la nivel național, politica în domeniul metrologiei, prin asigurarea uniformității și trasabilității măsurărilor efectuate în Republica Moldova.

Gestionarea Etaloanelor Naționale de către INM reprezintă realizarea continuă a măsurărilor și evaluarea rezultatelor, interpretarea acestora și îmbunătățirea tehnicilor de măsurare. În prezent, INM gestionează 20 de Etaloane Naționale de Măsurare care acoperă 80% din nevoile pieței naționale.

La nivel operațional, INM se concentrează pe activități precum dezvoltarea Etaloanelor Naționale, participarea la comparații internaționale și confirmarea de noi capacități de etalonare și măsurare (CMC). Actualmente, Republica Moldova participă la 14 comparații internaționale. Prin participarea la aceste comparații, INM se asigură că capacitățile sale de măsurare sunt validate în raport cu standarde recunoscute la nivel european și internațional.

2. Planuri pe viitor

2.1. Planuri legislative

Recunoașterea reciprocă este un element crucial pe care trebuie să îl adoptăm și este esențială pentru funcționarea corespunzătoare a pieței unice a mărfurilor. În cazul în care nu există nici o legislație specifică a UE, statele membre au libertatea de a elabora norme naționale care stabilesc cerințele ce trebuie îndeplinite de către produse. Astfel de cerințe naționale pot coexista în diverse state membre, dar, dacă sunt divergente, ele pot crea bariere în calea comerțului intra-UE.

În cazul în care nu există norme comune ale UE sau atunci când doar anumite aspecte ale produselor sunt acoperite de norme tehnice comune ale UE, statele membre rămân libere să adopte norme naționale care să stabilească cerințele pe care trebuie să le îndeplinească produsele respective, cum ar fi normele referitoare la formă, dimensiune, greutate, compoziție, prezentare, etichetare sau ambalare. Aceste reglementări tehnice naționale sunt supuse prevederilor articolelor 34-36 din TFUE, care interzic restricțiile cantitative sau măsurile cu efect echivalent, precum și principiului recunoașterii reciproce. Astfel de cerințe naționale pot coexista în diverse state membre, dar, dacă sunt divergente, ele pot crea bariere în calea comerțului intra-UE. Principiul recunoașterii reciproce presupune că un produs care este comercializat în mod legal într-un stat membru nu ar trebui să fie interzis în alt stat membru, cu excepția cazului în care acesta din urmă are motive solide să interzică sau să restricționeze vânzarea sa. Recunoașterea reciprocă se aplică produselor care nu fac obiectul legislației de armonizare (comune) a Uniunii sau care sunt reglementate doar parțial de aceasta, cum ar fi o gamă largă de produse de consum (produse textile, încălțăminte, articole pentru îngrijirea copiilor, bijuterii, veselă de masă sau mobilier, fără a se limita la acestea). În absența unor norme armonizate UE, dacă o întreprindere sau un agent economic vinde în mod legal un produs într-un stat membru UE în conformitate cu normele tehnice naționale aplicabile din acel stat membru, ar trebui să poată vinde în alte state membre UE fără a avea nevoie să îl adapteze la normele naționale ale statului membru respectiv, în cazul în care astfel de produse îndeplinesc deja niveluri de protecție echivalente cu cele impuse de statul membru importator.

Aplicarea practică a principiului recunoașterii reciproce este extrem de complexă și necesită, printre altele, o evaluare a faptului că un produs a fost comercializat în mod legal într-un alt stat membru UE și o evaluare a echivalenței normelor din statul membru de origine pentru a permite neaplicarea normelor tehnice în statul membru importator. Acesta din urmă nu ar trebui înțeles ca o comparație a echivalenței teoretice intrinseci a normelor celor două state membre, ci a rezultatelor practice produse prin aplicarea acestora în ceea ce privește modul în care un anumit produs protejează în mod adecvat interesele publice în joc.

a) Măsuri legislative orizontale necesare de realizat pentru a asigura conformitatea cu art. 34-36 TFUE

- Transpunerea în legislația națională a:
  - Regulamentul (UE) 2019/515 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în alt stat membru și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 764/2008;

- Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și al Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale;
- Regulamentul (CE) NR. 2679/98 al Consiliului din 7 decembrie 1998 privind funcționarea pieței interne în legătură cu libera circulație a mărfurilor între statele membre (Regulamentul privind căpșunile);
- Recomandarea Comisiei 2013/461/ UE privind principiile care guvernează SOLVIT;

Conform **Raportului de țară privind extinderea, publicat de Comisia Europeană la data de 30 octombrie 2024**, Republica Moldova nu a înregistrat progrese la alinierea legislației naționale la acquis-ul UE privind produsele din cadrul „vechii abordări”, inclusiv privind Regulamentul UE în ceea ce privește înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice sau clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, sau bunele practici de laborator.

Cu referire la **măsurile procedurale**, legislația națională nu este aliniată la *acquis-ul* UE privind armele de foc, achizițiile publice în domeniul apărării, stabilirea prețurilor medicamentelor, sau obiectele culturale.

Legislația UE aferentă domeniilor expuse supra este planificată pentru transpunere în termen de până la 2026, fapt inclus în Anexa A din Planul Național de Aderare.

b) Măsuri legislative sectoriale necesare de realizat pentru a asigura conformitatea cu Directiva 2014/602/EU

- Aprobarea proiectului de modificare a Legii 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil pentru a transpune: Directiva 2014/60/UE;
- Aprobarea proiectului de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, pentru a transpune: Regulamentul (EU) 2019/880, Regulamentul (EC) 116/2009, Regulamentul (EU) 2021/1079;

În scopul alinierii la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de Acțiuni al UE împotriva traficului de bunuri culturale (2022); Concluziile Consiliului privind combaterea traficului de bunuri culturale mobile (2023) este necesară amendarea HG nr. 1311/2005 privind aprobarea nomenclatorului serviciilor plătite prestate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în instituțiile subordonate

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului inclus în Anexa A din Planul Național de Aderare au fost planificate un șir de măsuri, de bază fiind:

- a) Elaborarea și aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Legii privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în statele membre ale Uniunii Europene, care transpune Regulamentul (UE) 2019/515.

Planul va conține toată legislația națională, care este necesar de analizat în scopul conformării la principiile art.34-36 din TFUE, inclusiv propuneri de modificare/abrogare.

- b) Inițierea negocierilor cu Comisia Europeană asupra Acordului privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale în sectoarele echipamente de joasă tensiune și compatibilitatea electromagnetică
- susținerea pre-evaluării operaționale în domeniile supravegherea pieței și metrologie efectuată de către Comisia Europeană în scopul semnării acordului ACAA;
  - reorganizarea Î.S. Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare urmare a pre-evaluării operaționale efectuate de către Comisia Europeană în scopul semnării acordului ACAA;
  - reorganizarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației urmare a pre-evaluării operaționale efectuate de către Comisia Europeană în scopul semnării acordului ACAA;
- c) Crearea punctelor de informare pentru produse, în sensul Regulamentului (UE) nr. 2019/515;
- d) Crearea biroului pentru schimb de informații pentru reglementări tehnice, în sensul Directivei (UE) nr. 2015/1535;
- e) Dezvoltarea și implementarea Programului de Perfecționare în Managementul Patrimoniului Cultural Mobil la Universitatea de Stat din Moldova;
- f) Dezvoltarea și implementarea programului de instruire în circulația bunurilor culturale mobile pentru angajații Serviciului Vamal;

Cu privire la consolidarea capacităților administrative se menționează despre reformele inițiate și necesare de a fi efectuate pentru:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor;

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative aferentă Capitolului 1 este planificată în termen de până la 2027, fapt inclus în Anexa B din Planul Național de Aderare.

Suplimentar, consolidarea capacităților administrative include, dar nu limitat, următoarele aspecte:

- Consolidarea mecanismelor de cooperare între autoritățile de supraveghere a pieței și Serviciul Vamal. Cooperarea va fi formalizată printr-un mecanism reglementat de HG nr. 346/2024 care transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2248 al Comisiei din 16 decembrie 2021, acesta include utilizarea unei interfețe electronice pentru schimbul de informații;
- Extinderea resurselor și instruirea personalului. Dezvoltarea competențelor tehnice și administrative ale autorităților de supraveghere a pieței, Institutului Național de Metrologie, Centrului Național de Acreditare (MOLDAC), Institutului de Standardizare din Moldova;

Digitalizarea proceselor administrative este esențială privind dezvoltarea și punerea în aplicare a Sistemului Național de Informare și Comunicare pentru Supravegherea Pieței (SI NICSP), compatibil cu sistemul vamal integrat. Sistemul va asigura identificarea produselor neconforme sau cu risc ridicat și va îmbunătăți coordonarea dintre autorități, conform cerințelor Regulamentului (UE) nr.2019/1020.

3. Aspectele financiare ale implementării acțiunilor (estimarea costurilor)

3.1. De ordin general:

Cheltuielile pentru dezvoltarea sectorului infrastructurii calității și protecției consumatorului sunt finanțate din bugetul de stat. Pentru anii 2025 -2027 sectorul are o acoperire financiară anuală în valoare de **38 755,9 mil lei** . Analizând structura bugetului pe priorități pe termen mediu (2025-2027) se constată că cea mai mare pondere a cheltuielilor este destinată pentru **Prioritatea 1**, asigurarea activității organului de supraveghere a pieței/control.

Cu referire la **Prioritățile 2-4**, care constituie elementele principale privind realizarea angajamentelor capitolului 3, titlul V „Comerțul și aspectele legate de comerț” din Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană precum și angajamentelor ce derivă din statutul de țară candidat pe segmentul „Libera circulație a bunurilor”, se constată o finanțare constantă, care asigură executarea funcțiilor instituțiilor publice, conform cadrului legal aferent și obligațiilor.

- **Indicatorii strategici**

Prioritatea 1. Asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor și consolidarea capacităților instituționale de supraveghere a pieței

1. Asigurarea eficienței maxime în activitatea de supraveghere a pieței și micșorarea constantă a presiunii asupra mediului de afaceri;
2. Asigurarea schimbului rapid de informații privind produsele periculoase și neconforme între autoritățile de supraveghere a pieței;
3. Asigurarea activităților de informare a consumatorilor și creșterea indicelui de informare și a încrederii acestora în activitatea de supraveghere a pieței

Prioritatea 2. Sporirea gradului de implementare a standardelor europene și internaționale pentru susținerea obiectivelor trasate în conformitate cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE

1. Asigurarea implementării și utilizării în sectorul real al economiei a standardelor moldovenești care adoptă standarde europene cu 15% mai mult decât valoarea stabilită în anul 2023;
2. Menținerea gradului de adoptare de 100% din numărul total de standarde europene publicate de CEN/CENELEC, inclusiv standarde armonizate;
3. Obținerea statutului de membru cu drepturi depline la organizațiile europene de standardizare CEN/CENELEC.

Prioritatea 3. Dezvoltarea sistemului național de metrologie prin asigurarea trasabilității și confirmarea capabilităților de măsurare ale Republicii Moldova pe plan internațional

1. Asigurarea măsurărilor din domeniul de interes public cu etaloane naționale la nivel de 85 % până în anul 2027;
2. Asigurarea măsurărilor din domeniul de interes public cu norme și proceduri de metrologie legală la nivel de 90% până în anul 2027;
3. Ponderea recunoașterii la nivel internațional a măsurărilor efectuate de INM la nivel de 90 % până în anul 2027;
4. Obținerea statutului de membru cu drepturi depline la organizația europeană de metrologie WELMEC.

Prioritatea 4. Consolidarea capacităților instituționale ale Centrului Național de Acreditare (MOLDAC) în scopul menținerii statutului de semnatar a Acordului de recunoaștere

multilaterală cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare EA BLA, menținerii statutului de semnatar Acordului ILAC-MRA, precum și menținerea acordului IAF-MRA

1. Extinderea recunoașterii MOLDAC la nivel EA/ILAC/IAF pentru cel puțin un domeniu;
2. Extinderea domeniului de activitate MOLDAC la nivel național prin acreditarea a cel puțin unui OEC pentru o schemă de acreditare/ subdomeniu nou;
3. Implementarea documentelor Cooperării Europene pentru Acreditare și anume EA 2/17.

Costurile acțiunilor de implementare și consolidare a capacităților administrative pe domeniile de competență ale MDED sunt prezentate în anexa B. Suma totală necesară de a fi finanțată de la bugetul de stat constituie **4.500,0 mii lei**.

3.2. Bunuri culturale

Digitalizarea patrimoniului cultural mobil (e-patrimoniu mobil) - **360,951 mii lei (costuri acoperite)**

Dezvoltarea sistemului informațional pentru interoperabilitatea bazelor de date ale Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european IMI) - **386,414 mii lei (costuri neacoperite)**

Dezvoltarea sistemului informațional pentru interoperabilitatea bazelor de date ale Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european ICG) - **386,414 mii lei (costuri neacoperite)**

4. Anexe

Anexa A;

Anexa B